

Rapport

Datum: 13 juli 2006

Rapportnummer: 2006/240

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit zijn brieven van februari 2004 en 21 juni 2004 onvoldoende heeft beantwoord door bij brieven van 15 juni 2004 respectievelijk 26 juli 2004:

- ten aanzien van zijn vraag hoe het heeft kunnen gebeuren dat zijn bedrijf ten tijde van de vogelpestcrisis niet tijdig was geruimd, niet in te gaan op hetgeen hij met betrekking tot een opmerking van een medewerker van het ministerie had aangevoerd;
- niet in te gaan op zijn opmerkingen over de bejegening door een met name genoemde medewerker van het ministerie.

Beoordeling

Algemeen

1. De Gelderse Vallei werd in het jaar 2003 getroffen door Aviaire Influenza (A.I.), ook wel bekend als vogelpest. Ter bestrijding van de vogelpest en ter voorkoming van verdere uitbreiding van het besmette gebied vaardigde de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna ook: LNV) maatregelen uit. Deze maatregelen hielden onder meer in dat het besmette pluimvee moest worden geruimd, evenals al het pluimvee in een bepaalde straal rondom het besmette bedrijf (zie Achtergrond). Enige tijd na de ontdekking van vogelpest in de Gelderse Vallei bleek dat ook in Limburg de vogelpest was uitgebroken.

2. Sinds 2003 opereert de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) als agentschap bij het ministerie van LNV. Tot 1 januari 2006 waren in de VWA de Keuringsdienst van Waren (KvW) en de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) ondergebracht. Bij uitbraak van dierziekten houdt de VWA/RVV zich bezig met de implementatie van de belangrijkste uitvoerende beslissingen die door de crisisorganisatie van het Ministerie van LNV zijn genomen.

Bevindingen

3. Verzoeker heeft een agrarisch bedrijf in de Gelderse Vallei. Hij houdt onder meer pluimvee en had in 2003 te maken met de gevolgen van de vogelpestcrisis. Uit onvrede over de handelwijze van VWA/RVV tijdens de vogelpestcrisis, stelde verzoeker in februari 2004 een zwartboek op.

4. In het zwartboek deed hij in chronologische volgorde verslag van de gebeurtenissen rondom zijn bedrijf. Zo vermeldde verzoeker in dit zwartboek onder meer dat op 23 maart

2003 een collega-pluimveehouder hem had bericht dat zijn bedrijf was getroffen door de vogelpest. Verder vermeldde verzoeker dat in de daarop volgende week de hele buurt kipvrij was gemaakt, met uitzondering van verzoekers eigen pluimveebedrijf. Op 7 april 2003 had verzoeker de VWA/RVV op de hoogte gebracht van zijn vermoeden dat zijn pluimvee getroffen was door de vogelpest, waarna nog dezelfde dag zijn pluimvee werd geruimd.

5. Bij de datum 8 juli 2003 vermeldde verzoeker onder meer:

“Na telefonische reactie aangegeven geen verklikkippen te willen als het niet mogelijk is in 2 stallen. Vervolgens bedreigd door J. (volledige naam in het origineel; N.o.) ‘Dan gaan wij vervolgstappen ondernemen’ en ‘weet u wat de gevolgen zijn?’ om dan via via te dreigen met intrekken van milieuvergunning en intern in het crisiscentrum te spreken over ‘ROT BOER’.”

6. Onderaan het chronologische overzicht van de gebeurtenissen stelde verzoeker in het zwartboek elf vragen, waaronder de vraag hoe het had kunnen gebeuren dat zijn bedrijf niet op tijd was geruimd. Hij sloot dit document af met de opmerking:

“Ik wacht met spanning af”.

7. Verzoeker zond in februari 2004 het zwartboek naar het Ministerie van LNV.

8. Omdat het ministerie niet reageerde, diende verzoeker daarover op 30 maart 2004 een klacht in bij het Ministerie van LNV. Hij schreef onder meer:

“Afgelopen week was het 6 (zes) weken geleden dat ik een “zwartboek AI-crisis met enkele vragen” verzonden heb aan het ministerie. Tot op heden heb ik daarop geen enkele reactie van u ontvangen.

Ik verzoek u binnen een redelijke termijn te antwoorden op de in het zwartboek gestelde vragen.”

9. Bij brief van 15 juni 2004 reageerde de minister van LNV op de vragen uit het zwartboek. In antwoord op de vraag hoe het had kunnen gebeuren dat het bedrijf van verzoeker niet op tijd was geruimd, deelde de minister van LNV mee dat tijdens een screening van verzoekers bedrijf op 19 maart 2003 geen bijzonderheden waren geconstateerd. Op 7 april 2003 was echter wel geconstateerd dat de dieren op het bedrijf vermoedelijk vogelpest hadden en was het bedrijf alsnog die dag geruimd. In de tussenliggende periode was, in verband met ernstige verdenkingen en besmettingen in het zuiden van Nederland en het gevaar van de verdere verspreiding van het vogelpestvirus naar die regio, de bestrijdingsstrategie aangepast. Omdat verzoekers bedrijf in het beschermingsgebied (zie Achtergrond) Gelderse Vallei lag, tussen twee ruimingsgebieden had gelegen en omdat verzoekers bedrijf op de nominatie stond om preventief te worden

geruimd, was besloten prioriteit te geven aan het ruimen van bedrijven in het zuiden van het land. Als gevolg van de verschoven prioriteit was de ruiming van verzoekers bedrijf uitgesteld, totdat ruiming noodzakelijk was geworden omdat er op 7 april 2003 vogelpest was aangetroffen.

De minister van LNV ging in de brief van 15 juni 2004 niet in op de aantekening bij 8 juli 2003.

10. Hierop liet verzoeker het Ministerie van LNV bij brief van 21 juni 2004 weten geen genoegen te nemen met diverse antwoorden van de minister. Met betrekking tot het antwoord van de minister op de vraag hoe het had kunnen gebeuren dat zijn bedrijf niet op tijd was geruimd, liet verzoeker weten dat hij met de uitleg van de minister geen genoegen nam omdat een medewerker van de VWA/RVV op 7 april 2003 in reactie op verzoekers melding van verdachte symptomen bij zijn kippen had gezegd "maar u bent toch al geruimd?". Een van de laatste alinea's van zijn brief luidde:

"Tenslotte kan ik ook vragen stellen over de dreigende taal welke door uw medewerkers is geuit en de denigrerende opmerking als "ROT BOER".

11. In reactie op verzoekers brief van 21 juni 2004 deelde het ministerie verzoeker bij brief van 26 juli 2004 mee dat verzoeker het ministerie met betrekking tot de vraag hoe het had kunnen gebeuren dat zijn bedrijf niet op tijd was geruimd, geen nieuwe aanvullende informatie had verstrekt. Het ministerie verwees hem daarom naar de uitleg van de minister van 15 juni 2004.

Het ministerie reageerde niet op verzoekers opmerking dat hij ook nog vragen kon stellen over de dreigende taal en de denigrerende opmerkingen.

12. In zijn standpunt ten aanzien van de klacht deelde de minister de Nationale ombudsman mee dat hij geen aanleiding zag om de in zijn brief van 15 juni 2004 gegeven toelichting over de datum waarop het bedrijf van verzoeker was geruimd, te herzien. Uit het dossier van de VWA/RVV was hem niet gebleken dat de VWA/RVV op enig moment in de veronderstelling had verkeerd dat verzoekers bedrijf al voor 7 april 2003 geheel was geruimd. Als een dergelijke veronderstelling wel zou hebben bestaan, zou dat uit het VWA/RVV-dossier hebben moeten blijken. De minister kon daarom verzoekers verklaring dat een medewerker tegen hem zou hebben gezegd: "maar u bent toch al geruimd?" niet plaatsen.

Met betrekking tot de door verzoeker gemelde bejegening door ambtenaar J. deelde de minister onder meer mee dat hij en het ministerie bij de beantwoording van de beide brieven waren uitgegaan van de concrete klachten en vragen die verzoeker had voorgelegd. Verder merkte de minister op dat hij zeer hecht aan een correcte bejegening van burgers door zijn ambtenaren, maar dat hij in het onderhavige geval niet beschikte

over aanwijzingen dat verzoeker was bedreigd of anderszins onheus was bejegend. De door verzoeker genoemde ambtenaar was bij LNV niet als medewerker bekend.

Beoordeling

13. Het motiveringsvereiste houdt in dat het handelen van bestuursorganen feitelijk en logisch wordt gedragen door een kenbare motivering.

14. Het motiveringsvereiste brengt met zich mee dat een bestuursorgaan in de reactie op een brief dient in te gaan op alle aspecten van die brief die voor de briefschrijver redelijkerwijs van belang zijn, tenzij er bijzondere redenen kunnen worden aangegeven om dat niet te doen.

Met betrekking tot de beantwoording van de vraag over het tijdstip van ruiming

15. De Nationale ombudsman constateert dat verzoeker in zijn brief van 21 juni 2004 heeft toegelicht waarom hij geen genoegen nam met de uitleg van de minister van 15 juni 2004. Hij heeft daarbij aangegeven dat de minister niet is ingegaan op zijn opmerking dat een medewerker van VWA/RVV hem op 7 april 2003 had gezegd: "Maar u bent toch al geruimd?" De reactie van het ministerie, dat verzoeker bij zijn vraag geen nieuwe informatie had verschaft, is daarom feitelijk niet juist. Nu verzoeker wel heeft aangegeven waarom hij geen genoegen nam met de uitleg van 15 juni 2004 had het op de weg van het ministerie gelegen om daarop te reageren, bijvoorbeeld zoals de minister dat naderhand in zijn brief aan de Nationale ombudsman alsnog heeft gedaan. Door verzoeker echter zonder meer te verwijzen naar de reactie van de minister van 21 juni 2004, heeft het ministerie ten aanzien van deze vraag in strijd gehandeld met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Met betrekking tot de opmerking over de bejegening door een medewerker

16. In dit geval maakte verzoeker in een zwartboek melding van dreigende taal door een met naam genoemde persoon en gebruik van de term "rot boer". In zijn brief van 21 juni 2004 stipte verzoeker deze kwestie weer aan en sprak hij van dreigende taal en denigrerende opmerkingen. Het is zeer wel mogelijk dat verzoeker heeft bedoeld een klacht over een met name genoemde ambtenaar in te dienen.

17. Anderzijds kan ook de stelling worden verdedigd dat verzoeker met de vermelding van bovengenoemde gedraging niet heeft bedoeld een klacht in te dienen. Immers, onderaan het zwartboek had verzoeker naar aanleiding van de chronologische meldingen in het zwartboek elf expliciete vragen opgenomen. Ingeval verzoeker zou hebben bedoeld een klacht over de gedraging van J. in te dienen, zou het voor de hand hebben gelegen dat hij bij de vragen ook een opmerking zou hebben opgenomen dat hij een klacht wenste in te

dienen over de gedraging van J., hetgeen hij niet heeft gedaan. Voorts kan niet worden gezegd dat verzoeker met zijn opmerking van 21 juni 2004 "Tenslotte kan ik ook vragen stellen over de dreigende taal welke door uw medewerkers is geuit en de denigrerende opmerking als "ROT BOER" alsnog duidelijkheid over dit punt heeft verschaft.

18. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat bij het Ministerie van LNV onduidelijkheid bestond over wat voor reactie verzoeker van de minister wilde krijgen. Echter, nu het een herhaalde opmerking betreft en de minister in zijn brief van 20 mei 2005 - terecht - aangeeft zeer te hechten aan een correcte bejegening van burgers door zijn ambtenaren, kon het ministerie niet aan de herhaalde opmerking van 15 juni 2004 voorbijgaan. Het Ministerie van LNV is echter in de brief van 21 juni 2004 niet ingegaan op deze opmerking. Het ministerie heeft daardoor op dit punt in strijd gehandeld met het motiveringsvereiste.

De onderzochte gedraging is in zoverre niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het Ministerie van LNV te Den Haag, is gegrond wegens schending van het motiveringsvereiste.

Onderzoek

Op 20 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer L. te Lunteren, met een klacht over een gedraging van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het Ministerie van LNV.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van LNV, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van LNV verzocht op de klacht te reageren.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren. Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

De minister van LNV berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Document “Zwartboek AI-crisis en enkele vragen” van verzoeker, aan de minister van LNV toegezonden in februari 2004;

Brief van verzoeker van 30 maart 2004 gericht aan het Ministerie van LNV, bevat een klacht over het uitblijven van een reactie op het “Zwartboek AI-crisis en enkele vragen”;

Brief van de minister van LNV van 15 juni 2004 gericht aan verzoeker, bevat een reactie op de bij het zwartboek gestelde vragen;

Brief van verzoeker van 21 juni 2004, gericht aan de minister van LNV, bevat een reactie op de brief van de minister van LNV van 15 juni 2004;

Brief van het Ministerie van LNV van 26 juli 2004, gericht aan verzoeker, bevat een reactie op verzoekers brief van 21 juli 2004;

Brief van verzoeker van 18 augustus 2004, gericht aan de Nationale ombudsman, verzoekschrift;

Brief van de minister van LNV van 23 juni 2005, gericht aan de Nationale ombudsman, bevattend het standpunt van de minister ten aanzien van de klacht van verzoeker.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Enkele maatregelen bij constatering van Aviaire Influenza

(Ontleend aan Concept-Beleidsdraaiboek Aviaire Influenza, concept versie 0.1)

Zodra een uitbraak van Aviaire Influenza (ook wel: vogelpest) zich in Nederland voordoet zal in heel Nederland, een algehele standstill afgekondigd worden. Dit betekent dat alle vervoer van en naar veehouderijen verboden zal zijn, in principe gedurende 72 uur. De periode van de standstill wordt gebruikt om de aard en omvang van de besmetting in beeld te brengen, terwijl verdere verspreiding geminimaliseerd wordt door vervoersverboden.

Een van de bestrijdingsinstrumenten is het instellen van gebieden rondom uitbraken. In deze gebieden gelden onder andere beperkingen voor vervoer van en naar locaties met pluimvee en ander vervoer van agrarische voertuigen wordt ook zoveel mogelijk beperkt. Het instellen van de gebieden wordt onder meer voorgeschreven door een de Europese AI-bestrijdingsrichtlijn (92/40/EEG cq 2005/94/EG).

Na constatering van een uitbraak zal een zogeheten “beschermingsgebied” worden ingesteld. Dit gebied bestrijkt een straal van drie kilometer rondom het besmette bedrijf. De genoemde Europese Richtlijn schrijft strikte maatregelen voor, onder andere voor het vervoer van dieren en dierlijke producten en voor bezoek aan bedrijven.

Na constatering van een uitbraak zal voorts niet alleen het besmette pluimvee worden geruimd, maar binnen een straal van een aantal kilometer rond het besmette bedrijf zullen ook alle andere “vogelpest-gevoelige” dieren preventief worden geruimd, ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus. Dit gebied heet het “ruimingsgebied”. De grootte van de straal is bijvoorbeeld afhankelijk van het virustype, de resultaten van epidemiologisch onderzoek en de veedichtheid.

Wanneer de verspreiding van vogelpest zeer snel om zich heen grijpt en er meerdere uitbraken zijn, kan er besloten worden om een buffergebied in te stellen, dat bescherming moet bieden aan de nog niet besmette gebieden die bijvoorbeeld ook zeer pluimveedicht zijn.